Št. 245 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v soboto 17. oktobra 1925. Posamezna številka 20 cent. Letnik L

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se ... šiljajo uredništvu ... pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ... vračajo. — O... Prof. F. Peric. Lastnik tiskarna Edinos... tisk tiskarne Edi... ... znaša na mesec L 7.—, 3 mesece L 19.50 ... leta L 32.— in celo leto ... Za inozemstvo mesečno 5 lir več. ... uredništva in uprave št. 11-57.

Liceejska knjižnica LJUBLJANA, Jugoslavija

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 50 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.20, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. Mali oglasi po 30 cent. beseda, najmanj pa L 3.—. Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20. I. nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Zapoved praktične potrebe

Ministrstvo prosvete je odredilo, da se bo srbsko-hrvatski jezik odslej poučeval na sledečih italijanskih šolah: na reški realki, na srednjih šolah v Trstu, Zadru, Pazinu, Poreču itd. V Gorici, Vidmu in celo v Milanu pa se bo poučeval slovenski jezik.

To je gotovo umesten ukrep, ki odgovarja želji tistih pametnih Italijanov, ki želijo, da se jim otroci naučijo tudi naš jezik, ker vedo, da jim bo v veliko korist v življenju. Zlasti pa tistim Italijanom — in to je dobršen del italijanskega prebivalstva — ki si mora iskati kruha in zaslužka izven svoje domovine. Odredba ministrstva odgovarja torej realni praktični potrebi. Istotako umestno pa je tudi vprašanje: če je koristno za Italijane, da se učijo našega jezika, čemu se pa potem v naših krajih odpravljajo hrvatske in slovenske šole? Imamo tu pred seboj gorostasen nesmisel: Italijanom se daje možnost, da si pričujo naš jezik, obenem se pa odtega ta možnost naši deci, ki ji je ta jezik materinski! Če je Italijanom, ki hočejo živeti med Slovani, oziroma imeti stike z njimi, potrebno, da poznajo jezik teh poslednjih, koliko večja je taka potreba za otroke Slovanov samih, ki po ogromni večini ostajajo na svoji grudi in živijo tu svoje praktično življenje! Vendar se zahteva, naj naši otroci popolnoma pozabijo svoj jezik!

Italijanski tisk nam neprestano pripoveduje, kako da praktična potreba zahteva, da naše ljudstvo pozna italijanski jezik za občevanje s svojimi italijanskimi sodeželani. Iz gornje odredbe ministrstva prosvete pa sledi logično, da je istotako za Italijane praktična potreba, da poznajo naš jezik za občevanje z našim ljudstvom. In sledi nadalje logično, da je na škodo tistih Italijanov samih, ki živijo med našim ljudstvom, če se jim z izključenjem hrvatskega in slovenskega jezika iz naših šol odtega možnost za priučenje našega jezika.

Kaj nazorno nam to potrebo predstavlja dejstvo, znano nam iz najboljšega vira, da namreč mnogi reški Italijani pošiljajo svoje otroke v hrvatsko gimnazijo na Sušak. Zakaj? Gotovo iz tehtnega praktičnega razloga: ker vedo, da bo njihovi deci koristilo v praktičnem življenju, če bodo poznali jezik prebivalstva, ki jim je tesen sosed ne le teritorijalno, marveč tudi gospodarsko — po neogibnih pogojih za razvoj gospodarskega življenja. In kar velja za reške Italijane, velja tudi za vse druge, ki so v stikih z našim ljudstvom. Živa praktična potreba je torej, da se Italijani seznanjajo z našim jezikom, ako naj pride do tistega res plodnega sodelovanja, o katerem se toliko govori in piše.

Potreba neizmerne važnosti je, da se Italijani, ki živijo v stikih s slovanskim življem, — naj se že udejstvujejo kot zasebniki na gospodarskem polju, ali pa posiujejo kot organi državne uprave — učijo našega jezika in ga, če že ne vzljubijo, pa vsaj **spoštujejo!!** To bi bilo menda najkrajša pot do povoljnega medsebojnega razmerja med obema plemenoma. Lažje bi se potem Italijani zamislili v položaj našega ljudstva, lažje bi razumeli njegovo duševnost, drugače bi sodili o njegovih tožbah in pritožbah.

Če bi n. pr. nastalo med Italijani razpoloženje, da bi se razumno in s prevdarkom zamislili, kako bi bilo njim, če bi bila prejšnja vladavina zaprla njihove šole in izključila njih jezik iz vsega uradnega poslovanja! Potem bi ne videli v naši borbi nasprotstva proti Italijanom in državi, marveč zakonito borbo za naravne pravice vsakega naroda. Le spoštovati bi morali to našo borbo! Ali bi ne to služilo ugledu naše države in nje koristi spričo dejstva, da stremi po prijateljskih odnošajih in gospodarskem sodelovanju s sosednim narodom, ki po naravnem zakonu sočustvuje z našim ljudstvom? Tudi ta razlog govori, da sta pomirjenje naše narodne manjšine in prijateljsko razmerje med obema narodoma najvišja zapoved praktične potrebe za korist države same!

Nam pa naj ne govorijo toliko o praktični potrebi. Ni potrebno. Naj le bodo pomirjeni! Naše ljudstvo je tako pametno in razsodno, da samo dobro ve, kaj mu je potrebno! Iz lastnega nagiba bo gledalo, da si priuči italijanski jezik, kolikor zahtevajo njegove koristi. Zato je tudi za tako šolsko uredbo, ki bo dajala njegovim otrokom možnost za priučenje italijanskega jezika. **Odklanja pa vsako nasilje v tem pogledu! Odklanja vsako vsiljevanje z namenom njegovega raznarodovanja!** Naše ljudstvo hoče, da učilnica dajaj znanosti, potrebne v življenju, **nikar pa naj ne bo v službi politike, ki naj ubija njegovo narodnost in ki mu zato skrajno greni čustva! in mu greni čustva!**

Slednjič naj bi ministrstvo prosvete nekoliko razmišljalo o tem, ali je šolska politika, ki ne služi praktični potrebi ne Slovanov, ne Italijanov, **in ki le zastruplja razmerje med njimi:** ali je taka politika praktična potreba — za državo?! Mi menimo, da ne! In to tem manje, ker — kolikor mi poznamo psiho narodno zavednega ljudstva — tudi ne doseže tistega cilja, po katerem stremi! In zato je skrajno nepraktična tudi s tega res praktičnega vidika.

Jugoslovenski finančni minister obolel

BEOGRAD, 16. (Izv.) Danes je obolel finančni minister dr. Stojadinović. Radi tega so bile seje finanč. odbora odgodene

Notranji položaj in delavnost vlade

Izjave Giolittija in Salandre

RIM, 16. Ukrepi fašistovske stranke in vlade po dogodkih v Firencah, katerim se je pridružila še Mussolinijeva brzojavka Soorzi, so še vedno predmet komentov v listih. Tako piše «Giornale d'Italia»: «Dobro razumemo, da za povratek k popolnoma normalnim razmeram javnega življenja ne zadostuje, da se proglasi — kakor je to storil Farinacci — hiša državljana za sveto. Sveto je tudi življenje, svete so temeljne pravice italijanskih državljanov brez razlike strank ali razredov, ampak predvsem je neobhodno potrebno zagotoviti nedotakljivost javnega reda. Disciplina je ravno največja državljanska čednost, v kolikor uči spoštovati pravice posameznikov in skupnosti, katere so zagotovljene po ustanovah in z zakoni civilizirane države. Strankarsko naziranje, po katerem se mora političen nasprotnik smatrati za sovražnika domovine, mora izginiti, ako se hoče vzpostaviti mir v državi ter ji ohraniti prestiž v inozemstvu.»

«Popolo» priznava velik pomen zadnjim opominom ter dostavlja, da pač ni mogoče trditi, da se je duševnost fašizma kar čez noč tako temeljito spremenila, da pa je vendar opažati gotove znake zboljšanja z ozirom na normalizacijo. Treba je še iskati, ako se bodo mogle nove smernice uveljaviti v realnosti notranjega položaja.

Neka rimska agencija ve povedati, da sta te dni bivša predsednika Salandra in Giolitti na vprašanje o njihovi sodbi glede notranjega položaja podala svoje izjave. Salandra meni, da ni smeti podvzeti ničesar, kar bi znalo dati nove povode za kake polemike. Položaj se bo moral ustaliti ter se usmeriti naproti dobi miru in popolnega reda. Značilno je v tem oziru zadržanje vlade napram neupravičenim pretiravanjem ekstremistov. Salandra je odločen nasprotnik vsakega dogovora ali sporazuma — pa bodisi tudi prehodnega — z opozicijami Aventina.

S svoje strani je Giolitti mnenja, da je mogoče presojati sedanji splošni položaj z večjo resnostjo, akoravno kaže še vedno vznemirljive znake, ki ne dopuščajo definitivne sodbe o pravih namenih vlade.

Medtem pa dvomijo osebni Giolittijevi prijatelji, da bi se pri tem stanju stvari mogla otvoriti poslanska zbornica, ter pripominjajo, da predstavljajo sedanji fašistovski zakoni in drugi, ki se še pripravljajo, platformo za prihodnjo volilno borbo.

Liberalci in svoboda tiska

Po sinočnji seji osrednjega odbora italijanske liberalne stranke je bilo izdano sledeče poročilo:

«Pri proučevanju političnega položaja v državi se je odbor z žalostjo v srcu spomnil na žalostne dogodke, ki so se izvršili v Firencah in v drugih toskanskih mestih, ter izrazil svojo bratsko solidarnost tovarišem v političnem prepričanju, kateri so bili predmet nasilij in žalitev; odbor je bil soglasen v tem, da je svoboda tiska, medtem ko zadržuje nasilneže, ki se bojijo objave svojih činov, edino sredstvo, da izve javnost vso resnico dogodkov, ter da se onemogoči tedaj vsako pretiravanje; posebno je odbor prepričanja, da bi se preprečilo morebitna besedičenja, ki morejo nastati izven Italije, le z zavestjo, ki jo je treba vcepiti inozemstvu, da obstoja v državi možnost odkritega in svobodnega razpravljanja: radi tega zahteva odbor, da se izda zakon, ki naj sicer vsebuje garancije proti zlorabam, vendar pa naj prizna italijanskemu tisku ono svobodo, ki jo uživajo listi drugih držav, ter stori konec sedanjemu stanju stvari; odbor ni prezrl borbe proti liberalnim občinskim svetom v Piemontu, katera je dosegla svoj višek z nasilno demisijo občinskega sveta v Pinerolu radi groženj in nasilij ter radi posvarila s strani prefekta, ki je prepovedal njega sklicanje, češ da bi bil ogrožen javni red.»

K temu poročilu pripominja «Giornale d'Italia», da je prav, ako se skuša zatreti zločine potom tiska. Pri tem ponavlja svoje prepričanje, da se mora priznati pošteno razpravljanje o političnih problemih in pravično nadzorovanje državnega režima s strani javnega mnenja.

Komunistična zarota v Arezzu

FIRENZE, 16. Iz Arezza poročajo, da so organi javne varnosti odkrili široko zasnovano komunistično zaroto. Z aretacijo prevratnika Bobbinija je oblastvo prišlo na sled vsej organizaciji. Številne preiskave so prinesle policiji v roko veliko število dokumentov. Odkritega je bilo tudi mnogo orožja. Aretiranih je bilo več osumljenih oseb.

Aretacije novinarjev.

RIM, 16. Pred kakim mesecem so vzbudile v političnih krogih globok vtis aretacije nekaterih urednikov glasil prevratnih strank. Sedaj se doznava, da so bili ti aretiranci zatoženi na podlagi členov 118, 220 in 247 kazenskega zakonika radi hujskanja k razrednemu sovraštvu ter ogrožanja varnosti države. Med aretiranci je tudi neka tipkarica, ki je bila nameščena v uredništvu lista «Unità». Aretiranci se nahajajo v rimskih zaporih «Regina Coeli.»

Potres v Aziji

RIM, 16. Potresna postaja v Firenzi je nocoj ob 18.30 zaznamovala izredno močan potres, ki je trajal zelo dolgo. Središče potresa je najbrže v Indiji.

Pašićev sestanek z Radićem

Radić pravi: «Stvar stoji dobro!» — Seja ministrskega sveta

BEOGRAD, 16. (Izv.) Stjepan Radić je danes ob 7.20 zjutraj prispel v Beograd v spremstvu dr. Križmana in Bačinića in se takoj podal na stanovanje ministra Pavla Radića. Ob 11. uri je bil sprejet pri Pašiću. Razgovor med Pašićem in Radićem je trajal do 1. ure. Po sestanku so novinarji zaprosili Radića, da jim pojasni izid razgovora. St. Radić se jim je lakonično odrezal: «Stvar stoji dobro!» Pašić je rekel novinarjem, da bo glede Radićevega vstopa v vlado razpravljal ministrski svet na današnji seji.

Pred sestankom z Radićem je Pašić konferiral z radikalnimi veljaki.

V ostalem je politično življenje z današnjim dnem zavzelo normalen potek. Vršijo se marljive priprave za jutrišnjo sejo Narodne skupščine.

Od 16. do 19. ure se je vršila seja ministrskega sveta, ki je razpravljal glede dela Narodne skupščine. Prej pa je bila seja radikalnih ministrov pod Pašićevim predsedstvom. Radikalni ministri so poročali o svojem delovanju za časa odsotnosti ministrskega predsednika Pašića.

Redno zasedanje Narodne skupščine se otvori 20. t. m. Invalidski zakon pride kot prvi na dnevni red. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da bo predsednik Narodne skupščine Marko Trifković iz zdravstvenih razlogov odstopil. Njegov naslednik bo Ljuba Jovanović, ki je precej priljubljen v radičevskih krogih. Prvi podpredsednik Narodne skupščine bo radičevec dr. Basariček, drugi podpredsednik pa radikal Subotić, ki je že dosedaj vršil te posle.

Hrvatski federalistični klub sestavljen

Predsednik je dr. Trumbić

BEOGRAD, 16. (Izv.) Danes se je konstituiral hrvatski federalistični klub. Za predsednika je bil izvoljen dr. Trumbić, za podpredsednika pa dr. Lorković. Klubu so bili odkazani v Narodni skupščini klubovi prostori.

Otvoritev jugoslovenske šole v Carigradu

BEOGRAD, 16. (Izv.) Jugoslovenska vlada je bila obveščena, da je turška vlada končno dovolila otvoritev jugoslovenske šole v Carigradu. Jugoslovenska šola v Carigradu se otvori 19. t. m.

Odkritje komunistične zarote v Romuniji

Nameravan umor romunskega kralja — Aretacija dveh Rusov

BEOGRAD, 16. (Izv.) Zunanje ministrstvo je prejelo iz Bukarešta to-le uradno poročilo: Bukareška policija je odkrila širokozasnovano komunistično zaroto proti romunski vladarski hiši. Zarotniki so nameravali ubiti romunskega kralja. Policija je pri tem odkritju zaplenila večjo množino bomb in orožja in aretirala med drugimi tudi dva Rusa, ki sta bila soudeležena pri organizaciji zarote. Umor romunskega kralja bi imel služiti kot znamenje za splošno komunistično vstajo na Balkanu.

Otvoritev romunskega parlamenta

BUKAREŠT, 16. (Izv.) Danes je bil s prestolnim nagovorom otvorjen romunski parlament. Opozicija se ni udeležila otvoritvene seje.

Romunski dolg Ameriki

BUKAREŠT, 16. Uradno poročajo, da so romunski delegati za ureditev romunskega dolga v Ameriki samo zato odložili svoje potovanje v Ameriko, da rešijo prej v Londonu vprašanje romunskih dolgov Angliji, nakar odpotujejo takoj v Washington.

Veliki pomen rusko-nemške pogodbe

MOSKVA, 16. Ob priliki podpisa nemško-ruske trgovinske pogodbe je priredila ruska vlada svečan banket na čast podpisnikom pogodbe. V imenu ruske vlade je na banketu izjavil Litvinov, da je pogodba tem pomembnejša, ker je realen izraz principov, izrečenih v Rapallu sklenjeni rusko-nemški politični pogodbi. Rapallska pogodba je bila prva politična pogodba, ki jo je sklenila ruska vlada z zapadno-evropsko državo.

Odgovarjajoč na to napitnico je rekel nemški poslanik v Moskvi grof Brockdorff-Rautzau, da sta obe državi s podpisom trgovske pogodbe dokazali, da hočeta nadaljevati v Rapallu započeto politiko. Pogodba bo prinašala obema državama velike gospodarske koristi in ne bo ostala brez posledic na politični razvoj obeh držav.

Valutna reforma na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 16. Finančni minister je imel dolgo govor o valutni reformi. Treba je najti novo denarno enoto. Pri reformi ne sme nihče nič izgubiti, nihče nič dobiti. O vprašanju valutne reforme bo jutri sklepal ministrski svet, ki bo predložil glede valorizacije tudi zakonski načrt.

Vojaški govor Kemal-paše

Turška armada je pripravljena

CARIGRAD, 16. Kemal-paša je prisostvoval velikim vojaškim vajam v okolici Smirne. Po končanih vajah je Kemal-paša nagovoril generale rekoč jim, da je turška armada pripravljena boriti se proti vsakemu sovražniku, ker je dovolj močna.

MUSSOLINI V LOCARNU

Razgovori s Chamberlainom, z Briandom, Benešem in Skrzynskijem

LOCARNO, 16. Na dnevnem redu posvetovanj je samo še vprašanje varstva vzhodnih mej. To dokazuje, da so vsa druga vprašanja vsaj v glavnem že rešena in da se konferenca bliža svojemu koncu. Glede varstva vzhodnih mej je treba samo še najti formulo, ki bi jamstvo Francije nadomestila s splošnim jamstvom, ne da bi vsled tega trpelo zavezništvo Francije s Poljsko in Čehoslovaško. Osnutek take formule je že gotov in če smemo verjeti izjavam dr. Beneša, težkoče za rešitev varnostnega vprašanja za vzhodne meje niso več nepremagljive.

LOCARNO, 16. Chamberlain se je odpeljal včeraj z avtomobilom v Ascono, kjer se je sestal s kancelarjem dr. Lutherjem. Poročila iz Berlina se glase zelo ugodno. Sedaj priznava tudi nemška delegacija, da stvari dobro stoje. Udeležniki konference zagotavljajo, da bo posledica konference v Locarnu nova atmosfera miru v Evropi, kakršne niti pred vojno ni bilo.

Glavno delo konference je posvečeno sedaj rešitvi vzhodnega vprašanja. Češki in nemški juristi so svoje delo že končali. Rezultat češko-nemške konference pravnikov je tako ugoden, da je dr. Beneš že napravil nemškemu kancelarju obisk iz uljudnosti. Med Čehi in Nemci je v izdatni meri posredoval Chamberlain.

LOCARNO, 16. Včeraj popoldne je obiskal kancelar dr. Luther poljskega ministra za vnanje zadeve Skrzynskega. Pravijo, da so se pogajanja med obema državnikoma končala ugodno.

LOCARNO, 16. Včeraj sta se dolgo posvetovala Chamberlain in Briand o koncesijah, ki naj jih dobi Nemčija za vstop v Društvo narodov. Francozi in Angleži pravijo, da so koncesije zaveznikov jako dalekosežne, nemški delegati po označujejo to kupčijo kot bolj slabo.

LOCARNO, 16. Vprašanje varnosti vzhodnih mej še ni definitivno rešeno. Dosegli pa so, da Češka in Poljska ne zahtevata več posebnega jamstva Francije. V pogodbi za varnost zapadnih mej ne bo omenjena pogodba za varnost vzhodnih mej, ampak se bosta obe vprašanji obravnavali ločeno. Med Češko in Poljsko z ene ter Nemčijo z druge strani je prevzel posredovanje Briand.

LONDON, 16. «Times» pišejo, da so delegati na konferenci v Locarnu prepričani, da niso več daleč od srečnega in uspešnega zaključka konference. Če ne bi bili vsi delegati prepričani, da bo konferenca končala z uspehom, se v pogajanja za varnost vzhodnih mej sploh ne bi bili spustili.

LOCARNO, 16. Včeraj ob 16. uri je prišel v Locarno italijanski ministrski predsednik Mussolini in se naselil v vili Farinelli. Kmalu nato je obiskal Mussolinija angleški zunanji minister Chamberlain. Razgovarjala sta se skoraj eno uro. Po Chamberlainovem obisku je Mussolini sprejel Brianda in je ž njim razpravljal okolu tri četrt ure o perečih vprašanjih varnostnega pakta. Ob 19. uri se je podal v vilo Farinelli g. Beneš.

LOCARNO, 16. Včeraj ob 10.30 se je pričela plenarna seja. Prisostvovali so ji tudi nemški delegati, Beneš in Skrzynski. Zaključila se je ob 12.10.

O seji je bilo izdano to-le poročilo: Konferenca je na plenarni seji odobrila vsebino načrta varnostnega pakta. Sklenila je, da preloži na eno kasnejših sej razpravo, kdaj naj se objavijo vsi dogovori, sklenjeni na locarnski konferenci.

LOCARNO, 16. Po razgovoru z dr. Benešem, ki je trajal približno eno uro, je on. Mussolini sprejel v vili Farinelli poljskega zunanjega ministra Skrzynskega.

Nemčija vstopi v Društvo narodov v decembru

PARIZ, 16. Agencija Havas je prejela od svojega posebnega poročevalca: Po podpisu locarnskega dogovora bo morala Nemčija zaprositi v Ženevi za vstop v Društvo narodov. Šele z njenim vstopom v Društvo narodov stopi v veljavo varnostni pakt. O tem vprašanju se je že razpravljalo v diplomatskih krogih v Locarnu. Nemški novinarji pravijo, da bo Nemčija mogla zaprositi za vstop v Društvo narodov šele po ratifikaciji varnostnega pakta v nemškem zboru.

Predvidevajo, da bo nemški državni zbor ratificiral varnostni pakt tekom meseca novembra, tako da bo Nemčija mogla vložiti prošnjo za vstop v Društvo narodov v začetku decembra, ker se Svet Društva narodov sestane 7. decembra.

Kongres narodnih manjšin

za svobodo narodov do kulturnega razmaha

ŽENEVA, 16. Kongres evropskih narodnih manjšin je imel včeraj prvo sejo. Kongresa se udeležujejo: zastopniki Madžarov v Čehoslovaški, v Jugoslaviji in v Romuniji; zastopniki Ukrajincev na Poljskem; zastopniki Poljakov v Nemčiji, v Čehoslovaški, Litvi in Letski; zastopnik Slovencev v Italiji in v Avstriji; zastopniki Belorusov na Poljskem, in Velikorusov v Letski; zastopniki lužiških Srbov v Nemčiji in zastopniki Rusov v Podkarpatski in Čehoslovaški itd.

Ti odposlanci iz 14 držav zastopajo 45 milijonov ljudi. Narodne manjšine v Italiji zastopajo: Dr. Wilfan, ki je bil včeraj izvoljen za kongresnega predsednika, Slovence; dr. Sternbach, Mayer in Reuth Nicolussi Nemce.

Na predpoldanski seji je kongres odklonil predlog Ukrajincev in Belorusov iz Poljske, da se dnevni red kongresa spopolni tudi z razpravo o samoodločbi narodov. Na popoldanski seji so govorili zastopniki nemških manjšin v Čehoslovaški, Jugoslaviji, Letski in Danski in zastopniki madžarskih manjšin v Romuniji in Poljski. Kongres je enoglasno odobril to-le resolucijo: «Svoboda narodov do kulturnega razmaha predstavlja, kakor verska svoboda, duhovno dobrino civiliziranega sveta. Ta maksima mora biti priznana kot etično načelo v odnošajih med narodi in mora najti izraz svojega uresničenja v pozitivnih teorijah in zakonskih ukrepih. Radi tega mora vsaka država, v kateri se nahajajo narodne manjšine, ščititi vse njihove državljanske pravice. Priznanje in praktično izvrševanje teh načel tvorita prvi pogoj za sporazum med narodi in nudita jamstvo za mir med njimi.»

Protikomunistični ukrepi na Angleškem

Funkcijonarji komunistične stranke aretirani

LONDON, 16. Po nalogu sodnijske oblasti je policija v sredo zvečer izvedla preiskavo v prostorih britanske komunistične stranke in mladinske komunistične zveze. Zaplenila je ogromno množino komunistične literature in letakov. Dva težka avtomobila sta odvažala te zaplenjene predmete v osrednje policijske urade od 17. ure pa do 1.30 ponoči.

Istočasno je bil aretiran glavni tajnik komunistične stranke Albert Inkpin, ki je presedel že v letu 1921. šest mesecev zapora radi revolucijonarne propagande, glavni tajnik rudarskega gibanja Harry Politt, tajnik mladinske komunistične zveze William Rust in ravnatelj komunističnega glasila «Workers Weekly» John Campbell. Tudi John Campbell je bil aretiran preteklo leto radi nekega članka v «Workers Weekly», ki je vzpodbujal angleške vojake in mornarje k uporu.

Policija je nadalje prejela komunističnega tajnika za londonski okraj bivšega lekarnarja Willian Ganta, ki je tekom vojne prebil dve leti v zaporu, ker se je branil vršiti vojaško službo, političnega tajnika komunistične stranke T. Bell in propagandista William Gallocher.

Angleški listi pišejo, da je notranji minister pred tremi dnevi predložil ministrskemu svetu seznam 40 komunistov, ki so v zadnjem času izvršili več protiustavnih dejanj. Ministrski svet je sklenil, da pridejo vsi aretirani komunisti pred sodišče.

Gori navedeni aretiranci so bili danes odvedeni pred policijsko sodišče. Obtoženi so, da so pozivali vojake in mornarje k uporu. Po zaslišanju so bili proti visoki denarni kavciji izpuščeni na začasno svobodo. Glede obtožbe se mora pripomniti, da so imenovani komunisti tekom poslednjih vojaških vaj vzpodbujali vojake k uporu proti častnikom in razdeljevali med njimi revolucijonarne brošure.

Razpust češkega parlamenta

Sprejem novega volilnega reda

PRAGA, 16. Po daljši načelni debati je narodna skupščina sprejela z večino glasov spremenjeni volilni red za narodno skupščino. Poročevalce večine posl. dr. Bobek je v daljšem govoru utemeljeval nujnost spremembe volilnega reda. V svojem poročilu je utemeljeval potrebo minimalnega števila glasov, ki jo mora doseči kaka stranka, da pride v poštev pri razporedbi mandatov. Opozarjal je na Nemčijo, kjer mora kandidatna lista dobiti 30.000 glasov, da pride v skrutinij. Nemci so to število določili za to, da so iztisnili iz državnega zbora slovansko manjšino. Pri zadnjih volitvah v Nemčiji so združene slovanske kandidatske liste prejele 360.000 glasov, toda niti ena ni dobila mandata, ker niso slovanske skupine v posameznih volilnih okrožjih dosegle določenega minimalnega števila 30.000 glasov. Kvorum je potreben tudi zato, da se odstrani nepotrebna cepljenost glasov in da se združijo stranke v kompaktnejše enote. Na ta način je mogoče doseči delazmožno parlamentarno večino.

Narodna skupščina bo 17. t. m. razpuščena. Nove volitve bodo razpisane, kakor je že bilo javljeno, za 15. novembra t. l.

V narodni skupščini sprejeti spremenjeni volilni red je bil predložen senatu v odobrenje.

— **Povišek italijanske carine na sladkor.** Iz Rima poročajo, da se je uvozna carina na sladkor z dnem 13. oktobra povišala od 9 zlatih lir na 18. «Prager Presse» pripominja k tej vesti, da je italijansko tržišče, ki je bilo v zadnjem času razmerno velike pomembnosti za izvoz sladkorja iz Čehoslovaške do nadaljnega izgubljeno za čehoslovaško sladkorno industrijo.

DNEVNE VESTI

Dr. Wilfan v Ženevi

Kakor smo poročali že včeraj med brzojavnimi vestmi, je deležen naš poslanec dr. Wilfan na letošnjem zborovanju narodnih manjšin izredne časti, da predseduje omenjenemu zborovanju. Zastopniki narodnih manjšin iz vseh evropskih držav, ki nastopajo v imenu 45 milijonov duš, so ga povzdignili na to častno mesto. Ta vest, ki nam je prišla povsem nepričakovano, nas je globoko vzradostila in ravno tako jo je z največjim veseljem čitala vsa naša narodno misleča javnost. To dejstvo dokazuje, kako široki svet pozna in ceni vrline in sposobnosti našega poslanca. Njegova izobrazba, njegovo globoko pravno čustvovanje, združeno z redko duševno kulturo in politično sposobnostjo, katero izpopolnjuje izredna govorniška nadarjenost in temeljito poznavanje najvažnejših evropskih jezikov: vsa ta svojstva našega poslanca so dobila z izvolitvijo na tako častno in važno mesto visoko mednarodno priznanje.

Vsa naša javnost se gotovo pridružuje našim iskrenim čestitkam, ki jih pošiljamo s tega mesta dr. Wilfanu povodom tega njegovega najnovejšega velikega osebnega uspeha, ki pomeni obenem tudi najlepše zadoščenje za vse naše ljudstvo.

Naša zadnja zaplemba

Četrtkova številka našega lista je bila zaplenjena radi dopisa iz Postojne, ki se je bavil z raznimi ukrepi tamošnjega občinskega komisarja ter polemiziral s profesorjem Urbencem glede zgodovine Postojne. Dekret prefekture pravi, da so navedbe omenjenega dopisa tendencijozne in takšne, da lahko razburjajo duhove.

Proučevanje spisov Matteottijevega procesa

Iz Rima javljajo:

Predsednik sekcije za obtožbe, comm. Albertini, je, ustrezajoč prošnji poslanca Modiglianija, zastopnika dvu stranke v procesu proti morilcem Matteottija in tudi braniteljev obtožencev, podaljšal do 25. t. m. rok za proučevanje procesualnih spisov in za predložitev spomenic. Med temi bodo zastopnik civilne stranke in branitelji nadaljevali s proučevavanjem spisov. Spisi preiskave obsegajo 20.000 strani. Zaslišanih je bilo okoli 300 prič in njih izpovedbe zavzemajo 2000 strani. Zaslišavanja Filipelija obsegajo 400 strani. Dolge spomenice so predložili Rossi, Filipelli, Putato in Dumini.

— **Nove določbe o nedeljskem počitku pekov.** Tukajšnja kr. prefektura opozarja, da stopijo italijanski zakoni o nedeljskem počitku in o ponočnem delu v pekovski obrti v veljavo v novih pokrajinah dne 28. oktobra 1925. Radi tega prenehajo imeti veljavo sledeči predpisi: 1) določbe o počitku ob nedeljah in praznikih, ki jih vsebuje avstrijski obrtni red od 6. avgusta 1907, Z. D. Z. št. 199; 2) zakon od 14. januarja 1910 Z. D. Z. št. 19, ki vsebuje določbe o delovnem času in zapiranju trgovin in svobodnih obratov; 3) vsi zakoni, naredbe in odredbe prejšnje vlade o tej stvari.

Istotako se imata smatrati za odpravljena odloka tržaškega prefekta št. 5041/3056 od 28. aprila 1925 in št. 5041/5224 od 1. julija 1925, ki se nanašata na zapiranje in odpiranje trgovin.

— **Proti tajnim loterijam.** Tukajšnja kr. prefektura opozarja občinstvo na določbe o lotu in loterijah. Zakon o lotu od 29. julija 1925, št. 1456 prepoveduje pod strogimi kaznimi vse vrste tajnega lota in prodajanja listkov inozemskih loterij na ozemlju kraljevine. Prepoved velja toliko v slučaju, da se številke žrebajo vsak teden, vsak mesec, periodično ali ne. Kdor bi kupoval take loterijske listke, zapade strogim kaznim, ki jih predvideva zakon o lotu in ki obstojijo ne samo v globah, temveč tudi v zaporu. Občinstvo se dalje opozarja, da so dobili organi javne sile in finančni stražniki izrecno naredbo, da vršijo strogo nadzorovanje in preiskave, da se ugotovijo zastopniki in razprodajalci inozemskih loterij kakor tudi oni državljani, ki bi kupovali od njih listke.

Društvene vesti

— **M. d. «Čitalnica».** Jutri, v nedeljo ob 10.30 zjutraj sestanek nogometašev v dvorani D.K.D. Radi važnosti sestanka, zlasti z ozirom na tekmo, ki se vrši istega dne, pozivljam tem potom vse nogometaše, da se polnoštevilno udeleže tega sestanka. — Načelnik.

— **Jesenski izlet na Trstelj.** Tržaško planinsko društvo priredi v nedeljo 18. t. m. svoj prvi jesenski izlet na Trstelj. Odpeljemo se s postaje Sv. Andreja ob 6.10 uri do Rihemberka. Od tam peš čez Pederevo na Trstelj. S Trstlja v Renče, kjer se odpočijemo v izvrstni gostilni Štepančičevi. — V Trst dopeljemo z železnico (na postajo Sv. Andreja) ob 9.20 zv. — Izlet je lahek in zelo hvaležen; razgled, posebno v sedanjem času, ko so gozdovi in vinogradi v krasnih pestrih jesenskih barvah, zelo mičen.

SPORT

— **Na igrišču S. d. «Adria»** se srečata jutri nogometni četi «Zarje» in «Adrije» ob 15. uri. Po tej tekmi si bosta merili svoje moči nogometni četi «Pro Servola» in I. «Adrije». — Sportniki že danes ugibajo, na kateri strani bo zmaga, katera se tako rada nagiblje od ene čete na drugo. Zato kdor ljubi sportno spretnost nežnega spola, naj pride jutri v ul. Calvola.

— **Sportni odsek M. D. P. - Trst, Hazena.** Jutri ob 8. uri zjutraj trenaža za malo hazeno. Ob 9 za hazenašice I. čete. Ob 10 tekma za prvenstvo med I. četo ženske hazene in moško.

— **Nogomet.** Jutri ob 8. uri zjutraj reden trainig I. in II. čete. Načelniki

— **Val-Tergeste.** Na trsteniškem igrišču nastopi jutri ob 3.30 I. četa «Vala» proti četi «C. S. Tergeste» v revanšni tekmi.

Ob 2 nastopijo reserve «Vala» proti četi «Venera».

Iz tržaškega življenja

— **Samomor mladeniča na pokopališču.** Včeraj popoldne okoli 14. je neki mestni stražnik našel na pokopališču pri Sv. Ani mladeniča, ki je kazal le še slabotne znake življenja. Uvidevši, da se je mladenič zastrupil — kar je sklepal po stekleničici z ostanki karbolne kisline, ki je ležala poleg njega — je pohitel stražnik v urad vratarja pokopališča ter od tam obvestil o dogodku rešilno postajo. Na lice mdesta prihiteli zdravnik je takoj spoznal, da je stanje mladeniča obupno, a vendar mu je izpral želodec. Toda ta operacija, dasi se je deloma posrečila, je bila zaman. Kmalu potem je nesrečnik izdihnil.

Samomorilec je 25-letni Angel Zennaro. Vzrok samomora ni znan.

Razprava proti Collarichu

Dramatična izpoved jetnika nekdanjega Collarichevega pajdaša

Zaslišanje prič, ki bo najbrž trajalo še več dni, se je nadaljevalo tudi tekom včerajšnje razprave. Prvi je bil zaslišan Josip Catnich, brat Elizabete Radolovich, ki je izjavil, da je spoznal Collaricha v poletju leta 1923. Bilo je nekega dne, ko je šel po opravkih k svojemu svaku Radolovichu. Tam je našel Collaricha, ki mu je pravil o njegovem bratu Antonu, s katerim je bil zaprt v koprski kaznilnici. Collarich ga je potem nekaj časa spremljal ter mu medpotoma pripovedoval podrobnosti o umoru orožnika Consalterja, rekoč, da ga je ubil pomotoma, namesto orožnika Vallotte, svojega neprizanesljivega sovražnika. Streljal je le v skrajni sili, da se odtegne aretaciji, ker je imel takrat pri sebi zlatenino, ukradeno v mestni zastavljalnici v Puli.

Na dan umora gostilničarja Ritterja se je Catnich zvečer slučajno ustavil pri svoji sestri, kjer je našel Collaricha in Jugovca. Ta je bil ves prepaden, dočim se je Collarich vedel zelo hladnokrvno. Jugovac je venomer prigovarjal Collarichu, da bi odpotovala iz Pule, ker da ju bo policija sicer aretirala radi umora Ritterja.

Ko je priča opisovala nekatere podrobnosti, ki da jih je zvedela od Collaricha, jo je ta nenadoma razdražen prekinil, rekoč, da laže. On da ni nikoli nič zaupal Catnichu, ker ga je poznal za zaupnika policije; zato da ga je že trikrat hotel umoriti, pa mu je vselej prizanesel iz obzira do njegove sestre.

Te Collaricheve besede so Catnicha hudo poparile. Sicer je nadaljeval svoje pripovedovanje, a se mu je poznalo, da govori zelo nerad. Njegove izjave so napravile na branitelja vtis, da je bil mož resnično zaupnik policije. Catnich je zavračal ta sum, rekoč, da je hodil na policijo le radi svoje osebne varnosti; sicer pa da bi bil lahko ubil Collaricha brez vsake pomoči policije.

Grozote ječe. - Dramatičen beg jetnika.

Nato je bil zaslišan Karel Padien, ki se je pa izmazal s par besedami, rekoč, da ni poznal ne Collaricha niti Catnicha. Potem je na poziv predsednika pricoklal v dvorano 25-letni Anton Catnich, brat Elizabete Radolovicheve. Njegov prihod je vzbudil splošno pozornost. Mladenič namreč nosi sivo jetniško obleko in spremljata ga dva orožnika. Svojčas je bil radi tatvine obsojen na 8 let ječe, ki jih mora večinoma še prečepeti v jetnišnici v Sassari na Sardiniji. Jetnik je začel opisovati žalostne peripetije svojega življenja, kako se je še kot deček seznanil v begunskem taborišču v Wagni s Collarichem, ki je že tedaj pogostoma kradel ne iz navade, temveč radi gladu, ki je vladal v taborišču. Del ukradenega blaga je vsekdar razdelil drugim beguncem, ki so ga zato radi imeli. Ko se je Catnich po vojni vrnil v Pulo, se je zopet sestal s Collarichem v zaporu, kjer sta sklenila prijateljstvo. Nekega dne se jima je posrečilo zbežati iz zapora, a nista dolgo dihala svobodni zrak; v Trstu ju je policija zopet prijela in spravila zopet pod ključ. Radi trpljenja, ki sta ga užila v zaporu ,sta sklenila ustanoviti tatinsko tolpo, da se maščujeta nad brezsrčno človeško družbo. Radi te nakane udejstvovane s tatvinami, sta kmalu zopet sedela v zaporu. «Radi ponovnih tatvin v cerkrvah» — je nadaljeval Catnich — «sem bil kljub mladoletnosti obsojen na 8 let težke ječe; Collarich, tudi radi tatvine, pa na 18 mesecev zapora. Collarich mi je obljubil, da me bo rešil iz zapora s tem, da bo z bombami pognal v zrak sodno poslopje v Puli. Toda predno je on odsedel svojo kazen, so me premestili v Civitavecchio in potem v kaznilnico v Sassari na Sardiniji. Ko sva se poslovila, mi je Collarich še enkrat obljubil, da me bo rešil. V sassariški kaznilnici sem prestal mnogo hudega. Mesece in mesece sem moral prečepeti v temnih podzemskih celicah, tako temnih, da sem se le s težavo obračal v njih. Zrak v teh lukanjah je neznosen ter tako vlažno, da rastejo gobe po stenah. V podzemski samoti, ne vedoč, ali je na božjem svetu dan ali noč, se me je večkrat polaščeval obup, toda nada, da bom še kdaj užival zlato svobodo in pošteno delal za svoj obstanek, me je bodrilo, da nisem zblaznel. Nekega dne se mi je posrečilo zbežati iz kaznilnice. Skozi podzemski kanal sem se prikobacal do morskega obrežja. Tam sem si napravil majhen splav ter se spustil z njim na morje. Sedem dni sem taval po Tirenskem morju, ne da bi ničesar zavžil. Strašna, neznosna žeja me je prisilila, da sem pil lastni seč. Sestradan in do smrti izmučen, ko sem že mislil, da mi je usojeno umreti gladu in žeje na neskončni morski planjavi, sem končno dospel do Napolja, kjer so me usmiljeni ribiči okrepčali in me oblekli. Jetniško obleko sem namreč prej vrgel proč, da bi me policija ne spoznala. Ribičem sem rekel, da sem mornar in da se je moja ladnica potopila. S trdnim sklepom, da začnem novo življenje, sem se podal v Trst, toda tu me je policija prijela in moral sem nazaj med mračne zidove kaznilnice.»

Po teh izjavah, ki so občinstvo, posebno pa obtožence, ki so v njih videli svojo bližnjo usodo, globoko presunile, je Catnich še podrobno opisal odnošaje, ki jih je imel s Collarichem in njegovo družbo. Povedal je, kako je zvedel po sestri, ki da ga je pogostoma obiskovala v zaporu v Puli, da je Colarich ubil orožnika Consalterja. Nekega dne mu je sestra prinesla tudi listek v katerem mu je Collarich sporočil, da bi ga bil rešil, ako bi bil pravočasno vedel, da so ga privedli v Pulo v spremstvu le treh orožnikov. Poguma za to da je imel dovolj in dobrega streliva da mu tudi ni manjkalo. Catnich je pa potom sestre odgovoril Colarichu, da ne mara več za njegovo pomoč, ker da noče imeti več nikakih stikov s tako krutim morilcem. Nekega večera je sestra sporočila Catnichu, da želi Jugovac, Collarichev pajdaš in prijatelj, govoriti z njim. Catnich je odgovoril, naj le pride, sklenil pa je, da ga v tem slučaju da aretirati. Jugovac ni prišel, pač pa je prišel pod okno Catnicheve celice Collarich, ki jo je pa pravočasno odkuril.

Collaricheve grožnje.

Collarich je poslušal obtežilne izjave svojega nekdanjega prijatelja in pajdaša z vidnim preziranjem; meril je pričo s srepimi, sovražnimi pogledi in naposled je grozeče zavpil: «Dobro vem, za kakšno ceno me prodajaš, toda vedi, da te imam še v pesti; ako se še kedaj snideva, boš pomnil.» Pri teh besedah je zažugal s pestjo Catnichu. Ta je pa odgovoril: «Ne bojim se, gospod Collarich!» Nato se je obrnil proti porotnikom in rekel: «Ne mislite, da sem mogoče obrekoval, zato nimam tako krutega srca kakor on; ne zahtevam, da verujete mojim besedam, besedam tata, toda tudi besedam morilca ne smete verovati!»

S tem je Catnich izpolnil svojo dolžnost kot priča. Vzela sta ga zopet v varstvo orožnika, ga vklenila ter odvedla iz dvorane.

Po kratkem odmoru so bile zaslišane še nekatere druge priče, nakar je predsednik prekinil razpravo.

Iz tržaške pokrajine

— **Sežana.** Na trg v Sežani je bilo prignanih dne 12. t. m. 2003 glave živine, in sicer: volov in krav 742, telet 96, konj 297 in prašičev 866. Cena goveji živini od 450—470 lot žive teže. Teleta po 700 lir lot, konji lepe in boljše pasme do 5000 lir glava, prašiči 6—8-tedenski od 50—80 lir glava. Kupčija z živino srednje dobra. Na trgu so se prodajale tudi krave iz Lipice, ki so last države. Te krave, katerih je bilo 15, so se prodale potom javne dražbe. Kupčija z usnjem, čevlji, manufakturo, obleko, železnino, stekleno in leseno posodo prav dobra. Po gostilnah izborna postrežba. Prihodnji tržni dan bo dne 22. t. m.

Vesti z Goriškega

— **NAŠIM OBČINAM! Vsled zanimanja furlanske prefekture se je finančno ministrstvo odločilo urediti dolgove, katere dolgujejo anektirane občine državi za predujme, katere jim je nakazal v neposredni povojni dobi generalni civilni komisarjat v Trstu. V zvezi s to ureditvijo je odredilo finančno ministrstvo dvig zaplembe, ki je bila pred časom odrejena na občinske doklade k zaostalim davkom pod avstro-ogrsko monarhijo.**

Baje bodo s tem ukrepom dobile naše občine na razpolago znatne zneske, ki jih nujno potrebujejo za ureditev svojih financ.

— **Iz Črnič.** V nedeljo, 18. t. m., priredi naše Bralno društvo veselico s sledečim sporedom: «Na trgu» in «Večer na morju», poje domači pevski zbor. «Nebesa na zemlji», veseloigra, igra domače društvo z gostovanjem g. Živca iz Gorice.

— **Iz Solkana.** V neki številki «Goriške Straže» je odgovoril dopisnik iz Solkana na opombo v «Edinosti» malo dni prej, da so se polnoštevilno udeležili prireditve in, da niso inscenirali žvižganja, na katero je bilo v omenjenem dopisu namignjeno. Samo ugotavljamo, da nismo na nikogar določno namignili. S tem pa, da se je dopisnik «Goriške Straže» oglasil, je dokaz, da se je čutil zadetega.

— **Za oo. kapucini so prišli na vrsto oo. frančiškani.** Te dni sta zapustila novozgrajeni samostan na Kostanjevici pri Gorici oba slovenska patra frančiškana. Pater Romuald Ausser je odšel v Jugoslavijo, medtem ko se se je njegov tovariš p. Kerubin Begelj napotil v Čikago v Ameriki. Sedaj bo pnijazni pater gvardjan na Kostanjevici lahko neovirano udejstvoval svoje načrte, kakor jih je svoječasno razlagal dopisniku videmskega «Giornale del Friuli» in kakor smo jih potem zabeležili v našem listu. Pojte in učite vse narode..!

— **Seja kraljeve komisije v Vidmu.** V četrtek se je vršila v Vidmu seja kraljeve komisije za izredno upravo furlanske pokrajine, na kateri so bili sprejeti sledeči sklepi, ničoči se nekdanje goriške dežele:

Comm. dr. Ivan Grusovin je bil imenovan za člana pokrajinskega gozdnega odbora.

Komisija je sprejela načrt pogodbe o goriškem zavodu za gluhoneme, kakor ga je zasnovalo prosvetno ministrstvo, da bo isti deležen onih ugodnosti, katere mu nudijo tozadevni zakoni.

Komisija je razpravljala še o raznih drugih zadevah, ki pa se tičejo prejšnje videmske in redne uprave furlanske pokrajine.

— **Propaganda za žitno bitko v Furlaniji.** Na pobudo furlanske kraljeve komisije bo po vseh vaseh furlanske pokrajine projektiran kinematografski film, katerega so pred kratkim projektirali v Vidmu in ki služi propagandi za žitno bitko. Prva projekcija filma se bo vršila v nedeljo zvečer v Vidmu, potem pa se bo film projektiral po vseh vaseh pokrajine. Film bo spremljal podtajnik furlanske kmetijske zveze dr. Medina, ki bo dajal povsod potrebna pojasnila.

— **Idrija.** V izložbenem oknu trgovine gosp. Josipa Šraja je na vpogled omara kirurgičnih predmetov, dar videmskega prefekta za tukajšnjo bolnišnico, ki se namerava še letos otvoriti. Gradbena in pripravljalna dela dobro napredujejo. Na severozahodni strani poslopja nekdanje Franc Jožefove jubilejne izolacijske bolnišnice, ki se bo uporabila v ta namen, je prizidana lična kapelica. Izvršenih je tudi več notranjih preureditev, kakor moderna kuhinja itd. Zgraditi bo treba še primerno dovozno cesto, ker je sedanja podobna bolj grapi kakor cesti, ter izvršiti še razna druga dela. Zgradba poslopja za izolacijsko bolnišnico, ki se ima zgraditi v bližini sedanje stavbe, je radi pomanjkanja časa odložena za prihodnje leto. Bolnišnica bo velikanskega pomena za mesto in ves okraj, ki je tako zelo oddaljen od najbližje bolnice v Gorici, do katere je včasih v zimskem času prevoz bolnika nemogoč ali pa združen z velikimi stroški in dostikrat tudi s smrtno nevarnostjo. Dasi bo cela ureditev zahtevala tudi precejšnjih žrtev od strani prebivalstva v finančnem oziru, bo gotovo korist, ki jo bo imelo od bolnišnice, tem večja.

Stavbna sezona v našem mestu se bliža za letos h koncu, vendar je bilo letos v tem oziru bolj živahno kakor lansko leto, ko je zgradil edino trgovec Josip Grilc novo hišo in ni bilo nobenih drugih gradbenih del. Letos pa se je že maja meseca pričel graditi temelj in kletišče za gasilni dom, katero delo pa je bilo, čim je bilo dograjeno kletišče, ustavljeno in stoji tako še danes. Ne vemo, kaj je vzrok, da se pričeto delo ne nadaljuje in da se z zgradbo te potrebne stavbe tako odlaša. Upamo, da bo zadeva končana vsaj v prihodnjem letu. Kr. rudnik, ki od prevrata ni izvršil nobenih novih del, gradi letos dve novi hiši za delavska stanovanja. Tudi se gradi v bližni mesta novo skladišče za razstreliva. Vsa ta dela vodi stavbenik g. Bizjak iz Gorice. Novo hišo gradi tudi trgovka s čipkami in branjarijo Josipina Eržen v Via della Miniera ali na Brusovš. Kakor se vidi, je mrtvilo, ki je vladalo pri nas v tem oziru že toliko let, ponehalo in upati je, da bo napredek v tem oziru stalen.

DAROVI

— K. M. iz Gorice daruje ob pričetku šolskega leta L 100 za Šol. društvo in L 100 za Dijaško matico.

Ob priliki večerje novoporočencev g. inž. Franca Mikdavič z gospico Marico Poklukar, se je nabralo v prid Dij. kuhinji v Gorici L 125. Denar hrani upravništvo.

— Včeraj smo sporočili v «Edinosti», da je daroval učitelj Šuligoj, Ročinj, za Dijaško kuhinjo L 111. Vest naj se popravi v toliko, da je omenjeno vsoto daroval N. N. iz Pevme.

— Včerajšnji izkaz darov za Šol. društvo (podružnica Sv. Ivan) je izpopolniti v toliko, da so darovali v Zgor. Branici pri Čehovinih Trampuš Franc 9 - 5 kg krompirja; — pri Kodretih pa: Štemberger Anton 10, Semič Rud., Krečič Jakob 11, Bizjak Josip 54 in Kobal H. št. 7 - vsak po «koš» krompirja, a Trampuš Franc št. 7 - «štanjak» krompirja.

Pri darovih Schmidtovega «lokofa» pa je bil izpuščen «Rošo», ki je daroval L 1.

Borzna poročila.

DEVIZE:

Trst, 16. oktobra Amsterdam od 995.— do 1010.— Belgija od 112.50 do 114.5; Pariz 111.— do 111.75 London od 120.80 do 121.—; New York od 24.80 do 25.—; Španija od 355.— do 365.—; Švica od 480.— do 484.—; Atene od 33.— do 34.—; Berlin od 592.0 do 602.50; Bukarešt od 11.75 do 12.50 Praga od 73.75 do 74.25; Ogrska od 0.0345 do 0.0360; Dunaj od —.350 do —.360; Zagreb od 44.15 do 44.40.

Benečijske obveznice 66.60.

VALUTE:

Trst; 16 oktobra. Avstrijske krone od 0.0345 do 0.0360; dinarji od 43.50 do 44.25; dolarji od 24.70 do 24.95; novci po 20 frankov od 95.— do 98.—; funt šterling od 120.50 do 121.—,

†

S potrtim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubi oče

Franc Semič

poštni vpokojenec

v četrtek, ob 20. uri, nenadoma umrl.

Pogreb se bo vršil v soboto, dne 17. t. m. ob 15. uri, iz hiše žalosti Via A. Manzoni št. 2.

Trst, dne 16. oktobra 1925.

Franc in Viktor, sinova; **Marija**, hči; **Sidonija**, nevesta in nečaki.

MALI OGLASI

SINGER-jev šivalni stroj, zajamčen dvajset let, se proda na obroke. Kupujejo se stari stroji, sprejemajo se popravila. Acquedotto št. 60. 1476

MOŠKI KOŽUH, lep, se proda. Via Piccolomini 3, III., od 12 do 3. 1477

MRJASEC čiste angleške pasme za spuščanje. Vodopivec Štefan, Kjarbola zgornja 434, Crematorio. 1478

BABICA, avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 64

BABICA, avtorizirana, diplomirana sprejema noseče, Adele Emerschitz-Sbaizero, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica) lastna vila, telefon 20164 1277

HISNA, trgovsko izobražena gospodinja, ki govori slovensko in italijansko in ki razpolaga z večjo kavcijo, dobi takoj dobro mesto. Ponudbe pod »Trgovina», poštnoležeče, Vipava. 1463

PROSTOVOLJNA DRAŽBA radi preselitve se bo vršila v nedeljo 18. oktobra v Ajdovščini ob 10. uri, po prihodu vlaka, pri mlinu Trojer. Na dražbi so stroji, peč za livanje in ključavničarsko orodje. 1469

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Madonnina 10, II. 1473

ČEVLJARSKEGA pomočnika, primerno izvežbanega, išče Andrej Cerkvenik, Gornje Vreme št. 28, p. Cave Auremiane. 1474

CREMA za obraz proti pegam, ogercem, lišaju, za olepšanje kože na prodaj v lekarni v II. Bistrici. 1442

KRONE po 2.15

plačuje 62

ALOJZIJ POVH, Piazza Garibaldi 2

prvo nadstropje

Pazite na naslov! Pazite na naslov!

Okus čokoladnega bonbona proti glistam „Arriba“ je sličen onemu najfinejše mlečne čokolade

Pazite na ime ARRIBA V ZELENIH zavitkih V vseh lekarnah po L 1.—

Godbeni instrumenti in pnevmatični aparati „EOLOS“

Edino zastopništvo za prodajo v Julijski Krajini, Jugoslaviji in Avstriji.

AGENCIJA: (579)

IGNAZIO SLAVICH

Trst, Corso Garibaldi št. 6, I. nad.

Pravimo Vam samo to:

Predno kupite (48)

Pohištvo

oglejte si največjo izbero pri

M. STEINER

Via Geppa 15 in 17 Via Geppa 15 in 17

URARNA-ZLATARNA **F. BUDA**

Trst — Corso Garibaldi 35

(Podružnica Via Scalinata 1)

Kupuje krone, goldinarje, staro zlato, briljante in plačuje po najvišjih cenah.

Razpolaga z veliko izbero vseh zlatih predmetov 14 in 18 karatnih, briljantov, dijamantov, srebrnine in ur po najnižjih cenah. (55)

E. TROCCA SUCC.

Trst, Via dell' Istria (Sv. Jakob blizu cerkve)

Bogata izbera mrtvaških potrebščin. Venci v perlah in porcelanu. Cvetlice umetne in sveže. Fotografije na porcelanu po nizkih cenah. 612

PFAFF

stroji za šivanje in vezenje, origin., nemški.

ZALOGA: (679

F. BEDNAR

tvrdka ustanovljena 1878. l.

Trst, Via Genova 19

Zaloga bombaža za vezenje D.M.C.

POZOR! POZOR!

V čevljarnici S. Giusto

Via Scalinata št. 4 (Sv. Jakob)

dobite

moške čevlje od L 55.— naprej; krasne ženske čevlje od L 45.— naprej.

Deški in otroški čevlji po najnižjih cenah v Trstu. — — — Velika prilika.

Ob priliki odpretja šol čevlji in čižmi po jako zmernih cenah.

Oglejte si naše izložbe! 678 Oglejte si naše izložbe

ODPRLA SE JE

nova velika prodajalna izdelkov

--- za moške, dečke in otroke ---

z veliko izbero tu- in inozemskega blaga

po konkurenčnih cenah.

Vsakdo naj obišče našo prodajalno brez obveze za nakup.

C. VISINTIN Via delle Torri 2 vogal S. Lazzaro

IZLOŽBA. 680 IZLOŽBA.